

По́езія

Валентина ДАВИДЕНКО – поетеса, журналіст, художник. Член Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України. Заслужений журналіст України. Лауреат літературних премій імені Бориса Нечерди, Воломира Свідзінського, Дмитра Нитченка. Завідувачка відділу художніх програм радіо “Голос Києва” Київської державної телерадіокомпанії.

Авторка і ведуча популярних програм радіо “Світ розмаїтій”, “Художнє ательє”, “Портрети і дзеркала”, “Освіта для всіх”; творець 12 телефільмів про сучасних українських художників (студія ICTV, “Альтернатива”); авторка і режисер телефільму про Папу Іоанна-Павла II “Гілочка сосни з вулиці Бочча” (студія КДТРК); авторка проекту “Барви італійської Умбрії” – виставки італійських художників у Київській міській галереї “Лавра”, урядник, авторка вступної статті каталогу “Весняний вернісаж–2006”. Барви італійської Умбрії. Associazione culturale “Spoleto Arte” (2006); співавтор спільного проекту з композитором І. Тараненком – ф’южн-фестіви “Майстер снів” (альбом пісень на вірші В. Давиденко, 2007). Учасниця художніх виставок із 2004 року (Фонд розвитку мистецтв, Республіканський Будинок актора, Корсунь-Шевченківський краєзнавчий музей, Національна спілка письменників України, Національна спілка журналістів України, Український дім). Персональні виставки – Український Фонд культури (2007), галерея “Мистецький курінь” (2008). Учасниця зарубіжних пленерів (Словаччина, Італія, Польща, Міжнародний пленер у Закарпатті, 2004–2008), а також мистецького проекту відтворення в живописних полотнах храмової архітектури костьолів на території України (2007). Твори мисткині є в приватних колекціях України, Німеччини, Польщі, Канади, Італії, Македонії, Литви.

У творчому набутку літераторки Валентина Давиденко має три поетичні книги – “Зелена зірка березня”, “Нічна вежа”, “Флейта Евтерпи”, численні публікації з питань образотворчого мистецтва і культури. Своєю творчістю, як сама зазначає, “прагне передати дух новітнього Ренесансу, повернути сучасників до справжньої гармонії світобачення, високих почуттів і неперехідних ідеалів, які були темою мистецтва в усі часи”.

Білі руна отар, м’ятний холод
карпатських верхів.
Запах зливи, що близько. А в горах,
як в обрисах рисі –
настороженість. Їхнім рельєфом
зведи мастихін,
але витримай стиль: зором кішки гірської
і лапкою пензля
гулять по скелястих карнизах.
Крок нечутний у нетрі. Ця рись
не полює, несе
вогку вохру на лапках. І низом, мов нетлі
у липні,
сиза тінь промайне. Смуга синього
кобальту все
видозмінить опівдні. Ворсинка до фарби
прилипне.
Темна замкнутість гір, рвані лінії
білих хмарин
і димок після зливи у горах. Цей липень
в смарагді і синьці

трясовинно засмоктує пензлі,
думки, кольори.
Та ще в пісні про Довбуша й Дзвінку –
сльозу верховинця.

* * *

Я малюю ескіз: сон троянд,
тихоплинний кармін,
що у музиці ближче до *largo*¹.
Трон пістрявого столу, немов
занапащений кором
пухирців із карміну. Та розкошів
снів цих троянд
не сягне моя жадібність.
(Заздрісні скарги,
розоривши палітру, не вислови
ясновельможній ранковій Аврорі.)
Це вона заливає трояндовим сяйвом,
мигтінням (як сарни, легким)
світлотіней.
В нім струмує ефір слів і нот, як димок

¹*largo* – повільно, широко (італ.)

замовлянь від трави з Чорногори.
І моя церемонна хода, і поколоті руки
шипамі, і кір пухирців
та цілунків твоїх мерехтіння.
Я малюю ескіз, паленю шокою і все
залишаю, як є. Навіть трон,
занапащений кором...

* * *

Збіга, як дощ, волосся, і над ним
так загадково
перейде обрій і засвітить німб
зоря ранкова.
Метелики і весняний пилок –
все тій, із німбом.
Схилила алебастрове чоло –
насилась ніби.
І не озветься словом, ні листом.
І все ж до неї
так небезпечно мчить чиясь авто
в гірським тунелі.

ЛЕТ

Он злітає наш дах до пташиної висі і вище,
залишаючи дім, як одчахнуте кореневище.
Перед самим Кінцем,
наче ангел, засмучений нами,
з потемнілим лицем
від прощання з домами й димами.
А внизу, серед стін,
що відкриті Очам Понадхмарним –
наші вбогі скарби,
наші мислі і душі бездарні.
Не біжу до дверей,
вже не маю ні часу, ні духу.
Помолюсь за дітей:
Матір Божа, дослухай, дослухай...
Де той обрій століть,
звідки видимі сні передвісні?
В срібних маках стоїть
тихий дім, наче кінь на узліссі.
Там наш лепет і лет,
наші лица, просвітлені й гожі.
Стебла рук і лілей
тріпотять, незаплакано схожі.

* * *

Ілюзії тих днів заміним, як портрети
у провіттку між ваз. Й забудемо, либонь,
ті дорогі місця і золоті планети,
що посилали сні однакові обом.
Від мерехких видінь примружимо повіки
і, навчені життям, не приймемо дива.
Та сплакана душа – наївна недоріка –
ті спомини чудні устами зігрива.

І все, що поміж слів, як тремоло у леті,
ласкавий синій бриз, розсіяний давно.
Ясні мої шовки, тонкі мої браслети
і грубого ткання життєве полотно.

* * *

Тюльпани в долинах твоїх і сніги
на вершинах
так млосно підступлять під серце,
і замкне уста
мій страх передбачень: у місячнім сьайві
щемка і перлинна
та хмарка периста. Я тонша від неї.
Смутна. Золота.
І теж пропливаю у снах твого міста,
тому так весняно
запахнуть сніги, і стривожиться птаство
вві сні. Й на стіні
твоеї ночівлі проступить з-під фрески,
як спогад коханий,
шмаття полотняне, ступня моя боса
і цвіт в пелені.

ПОЧАТОК РЕНЕСАНСУ

Під склепінням нічним в мерехтінні
згасаючих ламп і кадансів,
коли гості осінні в беретах шовкових,
листках золотих,
я малюю тобі, закопилівши вустонька,
сні ренесансні,
літні арки лаврові й звикання до згадки
про них.
Силуети настінні, дощів шелесткі пелерини,
як у дожив, зірчасті, і пахнуть
мигдалем зірки.
Розступається темно-зелена вода,
розступається синя
й зовсім середньовічна до тиші
із щемом гірким.
І проступить під місяцем, наче напис
старої латини,
місто давніх провин, темних вин уночі.
В сплесках пізніх вогнів гусне умбра,
й на кожній картині
теплий ірій надій і холодна ясна далечінь.
Відцвіте ренесансно, відплещеться німбами
в нішах.
В неймовірних світах, у дощах і листках
призвичаються наші міста.
Та невиспані й схожі на вогких щенят
мої пензлі нарешті допишуть
синю квітку п'їтьми на бордовій завісі
і синю з футляру альта.
І здіймається вітер південний, сплітає
нам кучері

й стріли пернаті
шле невтомно – хто крильцем сапфірним
озорить і духом томління
зморить наші тіла, наче квіти акацій.
Це може тривати
як гарячка з невтішним прогнозом
усе пам'ятати –
безбережну ту далеч
й росинку близьку на твоєму чолі.

* * *

На ці столи не слала полотна,
вино осіннє
не ставила, але нічна струна
уже вдихнула наші імена
в уста кармінні.
Тепер вони в піснях і на гербі
сільського свята.
Віки прадавні, строї голубі
і почуття, затаєні в собі –
яка їм плата?
Лиш трохи суму, бо завжди одна
розв'язка драми.
Пір'іна в леті наші імена
спліта вінками.
В них цвіт легенд, ямину й полину
шитво шовкове.
А про кохану нашу таїну
немає мови.
Про ту, що обпікає й не зника
поміж сльозами –
є пісенька хмільного візника
за хуторами...

ЗЕЛЕНАВІ ТВОЇ НЕБЕСА

(пісня)

Хто запалює там ліхтарі,
Крапа світлом на темне вікно,
Наче тоншим за промінь зорі
дивним пензлем торкне полотно.
Зеленаві твої небеса,
погляд ніжного жалю услід,
мого міфу фатальна краса –
ти її не згадаєш без сліз.
І від веж до рожевих колон
сяє місто, як іскра вина.
Давній міф, моя вигадка, сон
постає із того полотна.
Мій ліхтарнику, ніч промайне,
те, що пензлем забрати не встиг –
синю гойдалку снів і мене
будуть звірі й птахи стерегти.
Всі гірлянди на гойдалці снів
і цілунків моїх пелюстки
принесуть ті вітри весняні,
що злітають з моєї руки.

КАРНАВАЛ НАПРИКІНЦІ САДУ

Танцем себе не виказуй!
Виринаючи в пору осмут і поразок –
промінь, в леті заломлений,
рятівнице вітрильників!
Упізнавана лиш по тонкому хребту
у смарагдових снах океанів.
В передгроззі, що птахів стина на льоту.
Ця плавба – вічний ризик, коли над тобою
мерехтіння води золотою лускою,
осипання тюльпанів...
Надпливуть пелюстки, ніби днища
вітрильників –
заблукалі край світу легкі каравели.
Але в танці (це ляже в основу новели)
ти тримаєш на пальчиках сні кораблів!
Полотняний рубець, срібна ниточка перлів
і маленька рожева п'ята. Промайнеш
у кінці всіх епох, золотава наядо.
...Цитри тон, карнавал у кінці твого саду
із пергою цвітіння, пророцтвами віршів,
медальйоном і смутком, що стискує груди.
Дім, колись тобі рідний. Призначення віщі
на оцих письменах, ти однак їх забудеш...

* * *

Бризки – як перли корони,
блискавка в гребені злив.
Сяйвом їх, боєм у скронях
(знаком близького безсоння)
все промайнуло. Ні слів
тихих, ні лун, ні обвалів
гір. Під заставу гравця
б'ють водограї і грають
в крем'яхи, піну збивають.
Та не мої це місця!
Я їх і снами покину!
Вільно змахнувши крильцем,
щем – ця залітна пташина
на негативі світлини
трохи затінить лице.
Від зашаріння остудить
вилиці – жодних слідів
щастя. Аж поки забуду
міру і смутку, і суду
в присмаку ваших медів.
Спеку суничного жару...
Тільки ж трива до кінця
сон, де мене проводжають
поглядом ніжного жалю
і потемнівши з лица.
В сні тім і я наостанку
в срібному світлі хвощів
ще озирнуся до ганку
й вилицями індіанки –
просто в завісу дощів!

